

Parlament uchwalili specustawę z pełną ochroną praw działkowców! - 28.07.2025

Działkowcy zrzeszeni w PZD odnieśli istotny sukces legislacyjny. 25 lipca br. Sejm niemal jednogłośnie poparł senacką poprawkę do specustawy MON, realizującą kluczowe postulaty środowiska działkowców. Dzięki kampanii społecznej zainicjowanej przez władze krajowe PZD, w którą zaangażowały się ogólnopolskie struktury organizacji, przepisy dotyczące likwidacji ROD na cele inwestycji wojskowych zapewnią pełną ochronę praw działkowców - na poziomie zgodnym z ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych.

Pierwotnie projekt ustawy MON-owskiej, wzorem innych tzw. specustaw np. drogowej, zakładał możliwość likwidacji ROD z pominięciem realizacji części praw działkowców z ustawy o ROD. Efektem byłoby ograniczenie przysługujących działkowcom odszkodowań i *de facto* prawa do działki zamiennej - z uwagi na brak środków na odtworzenie ogrodu. PZD – po przeprowadzeniu analiz prawnych – ocenił te propozycje jako niesprawiedliwe i dyskryminujące działkowców.

W reakcji, już w kwietniu 2025 r., Krajowy Zarząd PZD wystąpił z propozycją pakietu poprawek. Inicjatywa ta spotkała się z szerokim poparciem społeczności działkowców. W kampanię społeczną zaangażowały się wszystkie ogniwa organizacji: od władz krajowych PZD, przez okręgi, po setki rodzinnych ogrodów działkowych w całej Polsce. Dzięki setkom petycji, spotkaniom z posłami i nagłośnieniu problemu w mediach, postulaty PZD stały się ważnym punktem debaty publicznej.

Działania społeczności działkowców spotkały się z otwartością ze strony parlamentarzystów – w tym posłów Marii Janyski i Andrzeja Grzyba – przewodniczących komisji sejmowych Administracji i Samorządu Terytorialnego oraz Obrony Narodowej, procedujących projekt. Dzięki ich przychylności delegacja Związku, której przewodził Prezes Eugeniusz Kondracki, miała możliwość bezpośredniego zaprezentowania postulatów i argumentów działkowców na wspólnym posiedzeniu tych komisji. Znaczenie miała także postawa MON, które – choć początkowo sceptyczne – wykazało się gotowością do kompromisu. Dzięki dialogowi i roboczym konsultacjom, resort poparł koncepcję wprowadzenia zmian postulowanych przez PZD. Formalną poprawkę w tej sprawie zgłosił klub KO.

W efekcie Sejm przegłosował propozycję, zgodnie z którą do likwidacji ROD na cele obronności zastosowanie mają przepisy ustawy o ROD. Następnie, po analizie PZD i interwencji w Senacie, przepis ten został dodatkowo doprecyzowany. Zgłoszona przez senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego poprawka – wsparta przez wiceministra Cezarego Tomczyka i popierana przez większość senatorów – jednoznacznie przesądza, że działkowcom z ROD likwidowanych na cele obronności przysługują pełne prawa wynikające z ustawy o ROD, zarówno w zakresie odszkodowań, jak i obowiązku odtworzenia ogrodu.

25 lipca br. senackie poprawki do specustawy rozpatrzył Sejm. Zmiana dotyczące ROD przeszła niemalże jednogłośnie; na 427 posłów uczestniczących w głosowaniu, 408 było za poprawką, nikt nie głosował przeciw.

Uchwalone ostatecznie przepisy oznaczają, że specustawa MON – choć dopuszcza możliwość likwidacji ogrodów na potrzeby strategicznych inwestycji obronnych – nie ogranicza praw działkowców. Przeciwnie, jasno wskazuje, że likwidacja taka ma przebiegać z zachowaniem przepisów ustawy o ROD w zakresie odszkodowań i odtworzenia ogrodu. W efekcie:

- działkowcom przysługuje pełne odszkodowanie za nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działkach oraz rekompensata, w przypadku zmniejszenia wartości prawa do działki;
- stowarzyszeniu ogrodowemu należy się odszkodowanie za majątek wspólny ROD;
- obowiązkiem inwestora jest zapewnienie możliwości odtworzenia ogrodu w nowej lokalizacji, co oznacza, że działkowcy będą mogli realizować prawo do działki zamiennej.

Takie rozwiązanie nie tylko przywraca równowagę między interesem publicznym a prawami obywateli, ale stanowi również wyraźny sygnał, że konstytucyjna ochrona praw nabytych dotyczy także działkowców.

Choć nie wszystkie postulaty PZD zostały uwzględnione – m.in. w zakresie pełnego zabezpieczenia praw działkowców z ogrodów objętych tzw. strefami ochronnymi wokół obiektów wojskowych – przyjęte rozwiązania stanowią przełom. Po raz pierwszy specustawa nie ogranicza praw działkowców, lecz w pełni je respektuje. To efekt konsekwentnych działań Związku i społecznego potencjału, jakim dysponuje ogólnopolskie środowisko działkowców.

Zmiana w podejściu ustawodawcy do praw działkowców czyni zasadnym rozważenie podjęcia działań skierowanych na nowelizację innych specustaw. Prace nad ustawą MON-owską pokazały bowiem, że dzięki determinacji i współpracy możliwe jest stanowienie prawa w duchu konstytucyjnej równości i poszanowania praw nabytych.